

Αθήνα, 6 Απριλίου 2022

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ετήσια Έκθεση Ελληνικού Εμπορίου 2021 – Οι προβληματισμοί και οι προτάσεις των Επιστημονικών Ινστιτούτων

Δυσοίωνες προοπτικές εν μέσω πρωτόγνωρων προκλήσεων

Τα σύννεφα του πολέμου στην Ουκρανία, της οικονομικής αναταραχής στην ΕΕ, της ενεργειακής κρίσης και των πληθωριστικών πιέσεων σκιάζουν εκ νέου τον ορίζοντα του ελληνικού εμπορίου και του συνόλου της ελληνικής οικονομίας. Έντονος προβληματισμός κυριάρχησε στο σχολιασμό επί των αποτελεσμάτων της Ετήσιας Έκθεσης Ελληνικού Εμπορίου 2021 που έκαναν οι Διευθυντές των επιστημονικών ινστιτούτων, κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης που πραγματοποίησε η ΕΣΕΕ χθες, Τρίτη 5 Απριλίου 2022.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΕΕ κ. Γιώργος Καρανίκας στην τοποθέτησή του επεσήμανε πως η Ετήσια Έκθεση του 2021 είναι μια ηχηρή προειδοποίηση της εμπορικής τάξης, σχετικά με την επιβίωση και τις προοπτικές της επιχειρηματικής της δράσης. *«Η φορολόγηση, η μείωση της καταναλωτικής δαπάνης, η έλλειψη ρευστότητας, η αύξηση του κόστους των εμπορευμάτων και οι πράξεις αθέμιτου ανταγωνισμού αποτελούν τα σημαντικότερα προβλήματα των εμπορικών επιχειρήσεων»*, τόνισε. Επίσης σημείωσε πως η μείωση του διαθέσιμου προς κατανάλωση εισοδήματος των νοικοκυριών, εξαιτίας, κυρίως, των φουσκωμένων λογαριασμών ρεύματος, αλλά και η αύξηση του λειτουργικού κόστους των ΜμΕ θα απαιτήσουν τη στήριξη της Πολιτείας για όσο διάστημα διαρκέσει η ενεργειακή κρίση και οι συνέπειες στον πληθωρισμό, ένεκα της πολεμικής σύρραξης στην Ουκρανία.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΙΝΣΕΤΕ κ. Ηλίας Κικίλιας τόνισε πως η εισβολή στην Ουκρανία αναμένεται να απομειώσει τον πήχη της ανάπτυξης και να οξύνει τον πληθωρισμό, ο οποίος ήδη επιβαρύνει σημαντικά τα νοικοκυριά. Αναφέρθηκε στη θετική προοπτική των ευρωπαϊκών πόρων αλλά ανάδειξε την κρισιμότητα μιας αποτελεσματικής διάθεσης. Σε σχέση με τον τουρισμό σημείωσε ότι η αρχική πρόβλεψη για τουριστικά έσοδα περί τα 15 δισ. ευρώ είναι ένας μάλλον δύσκολος στόχος λόγω των επιπτώσεων του πληθωρισμού στο εισόδημα του μέσου ευρωπαίου πολίτη. Εξέφρασε τον φόβο τότε η κρίση των τιμών ενδέχεται να επιβραδύνει τις επενδυτικές πρωτοβουλίες στον τουρισμό επηρεάζοντας αρνητικά κλάδους όπως αυτός του εμπορίου. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του κ. Κικίλια, η τουριστική δαπάνη στο shopping ανέρχεται στα 3.5 δισ. ευρώ τα οποία αντιστοιχούν στο 20% της συνολικής τουριστικής δαπάνης. Ο διευθυντής του ΙΝΣΕΤΕ εκτίμησε ότι

το ύψος της τουριστικής δαπάνης για αγορές μπορεί να αυξηθεί σημαντικά επισημαίνοντας την ανάγκη για την βελτίωση των υποδομών, η οποία θα πολλαπλασιάσει τις διακλαδικές διασυνδέσεις.

Ο Γενικός Διευθυντής του IOBE κ. Νίκος Βέττας σημείωσε πως μέσα στην πανδημία καταγράφηκε μετασχηματισμός των καταναλωτικών συνηθειών καθώς όλοι έμαθαν να αγοράζουν διαδικτυακά. Σημείωσε πως πλέον αυτό που θα έχει σημασία δεν είναι το προϊόν αυτό καθ' αυτό αλλά η καταναλωτική εμπειρία, γεγονός που υπογραμμίζει τον παράγοντα της απασχόλησης. Ο κος Βέττας ανάδειξε την εγγύτητα των ευρημάτων της Ετήσιας Έκθεσης Ελληνικού Εμπορίου και της έρευνας οικονομικού κλίματος του IOBE, αλλά και ότι πλέον είναι αναγκαία η προσαρμογή σε μια νέα αγορά με εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά. Σημείωσε πως είναι σημαντικό να μελετηθεί σε ποιο βαθμό πέτυχαν τα μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων αλλά και πως θα λειτουργήσει το λιανικό εμπόριο εν μέσω πληθωρισμού, τον οποίο είχαμε ξεχάσει για αρκετά χρόνια. Επισήμανε τους κινδύνους από τον πόλεμο στην Ουκρανία και ανάδειξε τη σημασία της μεταστροφής του παραγωγικού μοντέλου, το οποίο θα άρει τα εμπόδια μεγέθυνσης των επιχειρήσεων.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ κ. Διονύσης Γράβαρης τόνισε ότι οι κρίσεις δεν είναι μόνο πολύ-επίπεδες αλλά και σωρευτικές, χαρακτηρίζοντας κακή την πολιτική διαχείριση. Η κοινωνία και η οικονομία, συνέχισε, εισέρχονται στη νέα πραγματικότητα τραυματισμένες, διογκώνεται η αβεβαιότητα, αμφισβητείται η παγκοσμιοποίηση, ενώ εμπόδια εντοπίζονται και στην εφοδιαστική αλυσίδα. Σημείωσε πως στις μέρες μας η οικονομία δέχεται τις επιπτώσεις ενός ιδιότυπου στασιμοπληθωρισμού, ο οποίος και θα ανασχέσει τους ρυθμούς ανάκαμψης. Σε αυτό το κλίμα καλείται το εμπόριο, όπως και άλλοι κλάδοι, να μετασχηματιστούν ξεπερνώντας χρόνια προβλήματα αλλά και το έντονα ολιγοπωλιακό περιβάλλον της εγχώριας αγοράς. Ωστόσο, επεσήμανε πως οι ΜμΕ εωθερικού τονίζουν το στασιμοπληθωρισμό, θέτοντας σε κίνδυνο τη βιωσιμότητά τους αφού από τη μία διογκώνεται το λειτουργικό τους κόστος και από την άλλη μειώνεται η καταναλωτική δαπάνη. Υπό αυτό το πρίσμα είναι δύσκολη εξίσωση ακόμα και η αύξηση του κατώτατου μισθού, η διαδικασία ορισμού του οποίου όμως θα πρέπει να επιστρέψει στις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις.

Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΚΑΝΕΠ/ Γ.Σ.Ε.Ε κ. Νίκος Φωτόπουλος, υπογράμμισε τη σύνδεση του εμπορίου με την εκπαίδευση και κατάρτιση. Υποστήριξε πως έρευνες όπως η Ετήσια Έκθεση συμβάλλουν στην ενίσχυση του θεσμικού διαλόγου και στάθηκε ιδιαίτερα στα αποτελέσματα της Έκθεσης σχετικά με τις πιέσεις στον κλάδο, τη μεγάλη αβεβαιότητα αλλά και τον ισχυρό αντίκτυπο της πανδημίας στην απασχόληση των νέων και λιγότερο καταρτισμένων. Σημείωσε πως η κρίση ανέδειξε τα ευαίσθητα σημεία των κλάδων αλλά και τη σημασία των νέων δεξιοτήτων, της τεχνογνωσίας και γενικότερα της νέας κουλτούρας που αναδύεται πλέον στο νέο αυτό εργασιακό περιβάλλον. Η οικονομία και η κοινωνία της πλατφόρμας, συνέχισε, αποτελούν μια μεγάλη πρόκληση για τη διασφάλιση των όρων εργασίας και εξέφρασε την ελπίδα οι πόροι του ΕΣΠΑ και γενικότερα των ευρωπαϊκών προγραμμάτων θα διοχετεύονται στην αγορά πιο αποτελεσματικά. Επεσήμανε επίσης το χαμηλό επίπεδο δια βίου εκπαίδευσης στην Ελλάδα, όπου μάλιστα συμμετέχουν όσοι διαθέτουν ήδη προσόντα. Τέλος, πρότεινε, ο ψηφιακός μετασχηματισμός να λάβει χώρα

αφού έχουν επισημανθεί τα απαραίτητα προσόντα και η κατάρτιση να περιλαμβάνεται στις συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Ο Γενικός Διευθυντής του Ινστιτούτου του ΣΒΕ κ. Χρήστος Γεωργίου εξέφρασε τον προβληματισμό του για το ύψος των διαθέσιμων δαπανών για κατανάλωση αν αφαιρεθούν τα έξοδα διαμονής, διατροφής και μετακίνησης. Υπογράμμισε τη σημασία της μεταποίησης τόσο για την αγορά εργασίας, μέσω της δημιουργίας μόνιμων θέσεων απασχόλησης, όσο και για την κατανάλωση, μέσω των αμοιβών. Τόνισε την υποχώρηση της παγκοσμιοποίησης αλλά ταυτόχρονα και την ευκαιρία που πρέπει να αξιοποιηθεί από τη βιομηχανική πολιτική για στροφή προς την εγχώρια παραγωγή. Ήδη τον τελευταίο χρόνο, η διόγκωση τους κόστους αλλά και του χρόνου μεταφοράς των προϊόντων από την Κίνα, έχει οδηγήσει πολλές επιχειρήσεις σε αναζήτηση εγχώριων παραγωγών. Ως εκ τούτου, αναδύονται, είπε, θετικές προοπτικές συνεργειών και σε αυτό το πλαίσιο οι ευρωπαϊκοί πόροι πρέπει να αξιοποιηθούν σωστά. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός, συνέχισε, σε αυτήν τη φάση θα επιταχυνθεί ενώ ενδεχομένως ο «πράσινος» να υστερήσει λίγο, με την έμφαση να μετατοπίζεται στην εξοικονόμηση ενέργειας. Τέλος, αναφέρθηκε στη σημασία να μη χαθεί η εμπειρία σε θέματα μεταβίβασης επιχειρήσεων του κλάδου, καθώς αυτές θα δώσουν νέα έμφαση στην επιχειρηματικότητα αφού η νέα γενιά, εξοικειωμένη με την τεχνολογία, θα δώσει εκ νέου ώθηση στο marketing.

Η Επιστημονική Διευθύντρια του INEMY-ΕΣΕΕ κα Βάλια Αρανίτου, η οποία συντόνισε την εκδήλωση, εξήγησε την έννοια του δυισμού των εμπορικών επιχειρήσεων, ο οποίος εντοπίζεται στην Ετήσια Έκθεση. Τόνισε ότι οφείλεται στις διαφορετικές επιδόσεις στον κύκλο εργασιών μεταξύ μικρότερων και μεγαλύτερων εμπορικών επιχειρήσεων βάσει των αυξήσεων του ΔΚΕ, στην ανελαστική ζήτηση ορισμένων προϊόντων μεταξύ των κατηγοριών του εμπορίου, στη διαχρονικά χαμηλή πρόσβαση σε χρηματοδότηση από τις μικρές μονάδες. Επίσης, σημείωσε πως σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν το επίπεδο της ψηφιακής ωριμότητας, οι δυσκολίες εύρεσης του κατάλληλου προσωπικού, αλλά και στο ότι η πανδημία έπληξε το βασικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των μικρότερων μονάδων, αυτό της προσωπικής και ποιοτικής εξυπηρέτησης. Αναφορικά με το ψηφιακό μετασχηματισμό των εμπορικών επιχειρήσεων σημείωσε πως ένα βασικό εμπόδιο ήταν η κουλτούρα καινοτομίας/νοοτροπία επιχειρηματικότητας στις μικρότερες μονάδες. Πλέον, το βασικό εμπόδιο είναι η έλλειψη χρηματοδότησης για σχετικές δράσεις, καθώς η δημιουργία και συντήρηση ενός πολυ-καναλικού ή ολιστικού (omnichannel) δικτύου πωλήσεων απαιτεί οικονομικούς πόρους καθώς και κατάλληλα εξειδικευμένο προσωπικό και μάλιστα σε αρνητικές συγκυρίες.

Την παρουσίαση των βασικών σημείων της Ετήσιας Έκθεσης Ελληνικού Εμπορίου 2021 έκαναν ο κ. **Χαράλαμπος Αράχωβας, Συντονιστής Τμήματος Οικονομικής Ανάλυσης, INEMY-ΕΣΕΕ** και ο κ. **Μανόλης Μανιούδης, Οικονομικός Αναλυτής, Επιστημονικός Συνεργάτης, INEMY-ΕΣΕΕ.**